

KERKDIENST VAN 16 september 2018 in Zandvoort
Voorganger ds K E Bras

Vorbereiding

Orgelspel

Mededelingen door dienstdoende ouderling

Lied van de maand : Lied

Gemeente gaat staan

Moment van stilte

Bemoediging:

Voorganger : Onze hulp is in de naam van de Heer
Allen Die hemel en aarde gemaakt heeft

Gebed van toenadering

Gemeente gaat zitten

Intochtslied > : Psalm 84: 1 en 2

Roep om ontferming:

Voorganger Laten wij de Heer aanroepen
om ontferming voor de nood van de wereld
en Zijn naam prijzen
Want zijn goedertierenheid heeft geen einde

Zo bidden wij samen

HEER ONTFERM U

Gloria-lied > : Lied 705:1 en 4

Eventueel woord voor de kinderen.

Dienst van het woord

Voorganger: DE HEER IS MET U ALLEN
Allen ZIJN VREDE IS MET U

Gebed bij de opening van de schriften

Eerste Schriftlezing Jesaja 30: 15-18

Zingen Psalm 27:1 en 7

Tweede lezing Marcus 9:14-29

Afsluiting van de evangelie-lezing

Voorganger: LOF ZIJ U CHRISTUS

Allen IN EEUWIGHEID AMEN

Zingen lied 317: 1, 2 en 3

Prediking > (inhoud verderop)

Zingen : Lied 923: 1, 2 en 3 voorbede boek wordt door de diaken opgehaald. En getoond aan de voorganger

Gebeden: dankgebed, voorbeden, stilgebed en het ONZE VADER

Collectes: inzameling van de gaven voor: 1=Diakonie, 2=Kerk.
Zodra collectanten zitten, gaat Voorganger achter de tafel staan, als teken voor de organist om lied in te zetten.

Slotlied *Gemeente gaat staan*
> Lied 423

Zegen, afgesloten door Allen met Amen[3maal]

PREEK

Ik heb wel eens een foto gezien van president Trump die bad. Of liever, er werd voor en met hem gebeden. Ik heb ook wel eens een foto gezien van president Poetin in een kerk, naast een hoge kerkelijk leider. Mag je daaruit afleiden dat Trump en Poetin gelovigen zijn? Ik denk dat je dat beter kunt afleiden uit hun daden. Wat doen zij voor gerechtigheid en vrede? Hoe zetten zij zich in voor mensenrechten, voor een betere verdeling van de rijkdommen van de aarde, en voor behoud van Gods schepping? Zijn de politieke leiders van de wereld bereid en in staat om de grote problemen in de wereld aan te pakken? Nog nooit eerder heeft een deel van de wereld in zo grote welvaart geleefd als in onze tijd. Terwijl intussen de economieën van Afrika en in verschillende Zuid-Amerikaanse landen rampzalig zijn En terwijl het klimaat zienderogen verandert de biodiversiteit in de wereld sterk vermindert. Hebben de leiders van de wereld oogkleppen op, of zijn ze te laf om de korte termijn belangen van sommige machtige groeperingen en concerns aan te pakken? Of zijn ze misschien wel machteloos? Net zo machteloos als de discipelen van Jezus. Jezus komt van een berg af. Daar is hij geweest met Petrus, Johannes en Jacobus. Intussen is er beneden aan die berg een hele consternatie. Een man met een zoon die lijdt aan epilepsie vraagt de discipelen om de jongen te genezen. Maar ze kunnen het niet. Ze staan machteloos. En dat is vreemd. Want kort daarvoor is nog verteld dat Jezus aan zijn discipelen macht gaf om zieken te genezen en demonen uit te drijven. Hij wilde hen maken tot zijn mede-arbeiders. Maar nu het erop aan komt, staan ze machteloos. Ja, ze zijn voor mij vandaag een beeld van de machteloosheid van onze politieke leiders, die er maar niet in slagen de menselijke noden en problemen op te lossen. Waar ligt dat toch aan? Het is gemakkelijk om excuses te vinden. Zij zijn ook maar mensen. En onze menselijke mogelijkheden zijn ook maar beperkt. Je kunt er zelfs een vrome draai aan geven. We zijn allemaal zondaars, ook ministers en presidenten. Allemaal liggen we onder de doem van de zonde. We kunnen onszelf niet redden. Dat kan alleen God. En die zal dat doen aan het einde der tijden als de nieuwe hemel en de nieuwe aarde komt. Tot die tijd blijft het modderen. Ja ja, vroom klinkt het, maar het is niet vroom. Want zulke vrome praatjes doen het alleen maar goed zolang je zelf van dat gemodder niet zo'n last hebt. Zo lang je zelf in welvaart leeft, in een vrij land en met een redelijke gezondheidszorg kun je wel vrede hebben met het feit dat het elders in de wereld slecht gaat. Want het raakt jou niet en ook je kinderen niet. Maar als de zomer ineens wel heel erg lang warm en droog is, of als er in korte tijd heel veel regen naar beneden komt, dan ineens komt het dichtbij. Dan begint het besef door te breken dat we misschien niet goed

omgaan met onze leefwereld. Dan beseffen we dat we allemaal anders moeten gaan leven en dat onze politieke leiders ons daarin moeten voorgaan. Gelukkig hebben we momenteel een regering die de noodzaak hiervan inziet, maar op wereldschaal zien we nog heel veel onwil en onmacht.

Weet u wie nooit meegedaan hebben in het goedpraten van die zogenaamde machteloosheid? De profeten. Zij hebben de leiders van het volk nooit verexcuseerd met opmerkingen als: jullie zijn ook maar zwakke mensen, zondaren zoals wij allemaal. Integendeel, ze hebben de vinger op de wonde plekken gelegd en onomwonden gewezen op de menselijke verantwoordelijkheid.

We lazen een gedeelte uit Jesaja. Het is niet duidelijk op welke politieke omstandigheden deze profetie slaat. Maar wat we wel begrijpen is, dat Jesaja de paniek die blijkbaar de leiders in de greep had, aanklaagde. Jullie kracht had gelegen in vertrouwen, in geloof, in rustig blijven en de moed niet verliezen, zegt hij. Maar jullie hebben niet gewild. Jullie zijn voor de problemen op de loop gegaan. Jullie zijn gevlucht. En voor wie? Voor duizenden tegenstanders? Welnee, voor enkele vijanden. Jullie hebben je het hoofd op hol laten brengen door een paar tegenstanders. Laf zijn jullie. Daarom zal er van jullie macht niets overblijven. Alleen een kale paal op het slagveld zal eraan herinneren dat hier eens een leger was. Zo striemend als het profetenwoord is tegen de leiders, zo troostend is zijn woord aan het volk in de stad Jeruzalem. God zal jullie redden, zegt hij. Geloof er maar in. God zal jullie niet zonder leider laten zitten. Hij zelf zal jullie leider zijn. Je zult duidelijke aanwijzingen krijgen over de weg die je gaan moet.

Het kernwoord van deze pericoop is het woord vertrouwen. Jullie kracht had gelegen in vertrouwen. Ik denk dat we zulke leiders nodig hebben. Die vertrouwen uitstralen, die iets van hoop in zich dragen en van daaruit handelen. De situatie in de wereld is ernstig, maar niet hopeloos. In het regeerakkoord is ook sprake van hoop. Minister Blok is hierop ook aangesproken tijdens het kamerdebat over zijn omstreden uitspraken. Ik hoop dat van die hoop aanstaande dinsdag in de troonrede ook iets doorklinkt. Het is belangrijk dat politieke, economische, en ook geestelijke leiders hoop verspreiden. Dat maakt veel meer positieve energie vrij dan wantrouwen, verongelijkheid en haat. Vandaag spreekt de Dalai Lama in Rotterdam. Dat is nu zo'n leider die hoop uitstraalt. Ik denk ook aan Desmond Tutu. Er is een prachtig boek waarin de Dalai Lama en Desmond Tutu spreken over de vreugde. Dit zijn inspirerende leiders en het zou te wensen zijn dat er meer van zulke leiders waren, ook in de politiek. Ik keer terug tot de lezing uit Matteüs. Hier gaat het niet om politieke zaken, maar om de gezondheid van één mens. En hier gaat het om de machteloosheid niet van politieke leiders, maar van de kerk. De volgelingen van Jezus zijn niet in staat om deze ene mens beter te maken. Jezus is daar heel teleurgesteld over. Hij uit zich in nogal krasse termen. Hoelang moet ik jullie nog verdragen, hoelang moet ik nog bij jullie zijn, roept hij uit, niet alleen tegen de discipelen, maar tegen die hele machteloze groep mensen. Eerlijk gezegd komt deze uitbarsting in eerste instantie een beetje onsympathiek op me over. Ja, kunnen zij er wat aan doen, dat deze jongen ziek is en dat ze daar geen raad mee weten? Maar de woede van Jezus is een profetische woede. Hij uit daarmee iets van wat God moet voelen, als hij naar zijn schepping kijkt en ziet wat wij ervan maken. God verwacht van ons iets. Hij heeft ons ook zo gemaakt dat hij iets van ons verwachten kan. Maar we stellen hem zo vaak teleur. Nou, dat hoor ik in die getergde uitroep van Jezus. Als vader en zoon dolgelukkig weer naar huis zijn en de toeschouwers afgedropen, vragen de leerlingen aan Jezus: 'Waarom konden wij hem niet

genezen?’ En dan zegt Jezus: dat het uitdrijven van zulke demonen alleen door gebed kan geschieden. De echte kracht zit hem dus in het gebed, in de vertrouwvolle relatie met God. Mattheüs verwoordt het iets anders. Daar zegt Jezus: ‘Jullie konden het niet door jullie kleingeloof’. Daar zit hem de kneep. Jezus legt op precies dezelfde wonde de vinger als Jesaja: gebrek aan vertrouwen. Kleingeloof. Die uitdrukking komt zes keer voor in het Nieuwe Testament, en daarvan vijf keer bij Matteüs. Hij vond dat blijkbaar een centraal woord voor de gemeente waarvoor hij zijn evangelie schreef. Hij wilde die christenen aansporen om niet zo te zijn als de discipelen vaak waren, kleingelovig. Maar tegelijk is het ook weer troostend, dat hij dit over de discipelen vertelt. Want die kleingelovige discipelen werden later toch maar die moedige apostelen. Blijkbaar kan er nog heel wat met je gebeuren als je maar in de buurt van Jezus blijft. Mag ik u eens vragen: welke waarde hecht u aan geloof? Denkt u dat geloof in staat is om bergen te verzetten? Zou geloof dan ook betekenis kunnen hebben voor je lichamelijke en geestelijke gezondheid? Ik ben daarvan overtuigd. Allerlei onderzoeken van de laatste jaren wijzen ook in die richting. Dat geldt al wanneer je geloof heel ruim opvat. Als je met geloven bedoelt dat je hoop blijft hebben, dan geldt dat al. We zeggen immers ook: hoop doet leven. In de krant las ik eens dat oudere mensen met een opgeruimd karakter langer leven en ook prettiger ouder wordem dan ouderen met een somber humeur. Zelf heb ik onderzoek gedaan naar de betekenis van meditatie voor mensen die lijden aan pijn en stress en vele onderzoeken tonen aan dat meditatie fysieke en mentale verlichting brengt in hun lijden. We hebben een tijdlang in het westen een scheiding aangebracht tussen de geest en het lichaam. We komen daar steeds meer van terug. Geest en lichaam blijken elkaar sterk te beïnvloeden. Daarom is het ontwikkelen van geestkracht een belangrijk facet in het bestrijden van kwalen. Dus al heel in het algemeen gesproken kunnen we zeggen: geloof geeft kracht, vertrouwen bevordert geestkracht en werkt op die manier positief in op psychische, sociale en lichamelijke noden.

Bij de profeten en bij Jezus krijgt dit geloof een nog veel diepere dimensie. Omdat het hier gaat om gefundeerd geloof. Het is een geloof dat niet op eigen kracht gefundeerd wordt, maar op de kracht van God. Geloof is dan nog wel iets elementairders dan optimisme. Het is een je toevertrouwen aan die grote geestelijke werkelijkheid die heel de kosmos doorgloeit. Een geestelijke werkelijkheid die zich in de geschiedenis van Israël heeft laten kennen als totale, radicale liefde. Een liefde die haar kracht op geestelijke wijze uitoefent, in de harten en geesten van mensen. Je voor die kracht openstellen, je aan die liefde toevertrouwen, *for better and worse*, dat is geloven in de zin waar Jezus over spreekt. Daarom sprak ik van een gefundeerd geloof. Het is wel een fundament met een eigen karakter. Want dit geestelijk fundament laat zich niet manipuleren en ook niet keihard bewijzen. Het blijft een zaak van overgave en vertrouwen. Bovendien is die geestelijke werkelijkheid die wij God noemen zo allesomvattend dat het dwaasheid is om hem te misbruiken voor al te kleine en egocentrische verlangens. Daarom is geloven in God iets anders dan je vastklampen aan irreële illusies. Er zijn wel eens christenen en christelijke bewegingen geweest die deze verleiding niet konden weerstaan. Dan dachten ze dat als je maar genoeg geloofde je van alle ziekte en kwaal bevrijd kon worden. Soms wezen ze dan zelfs het gebruik van medicijnen of injecties af en ook gingen ze niet naar de dokter. Daarmee werd geloven meer een soort magisch bijgeloof, en daarmee kom je altijd van een koude kermis thuis. Echt geloof klampt zich niet vast, maar geeft zich over. Maar daar gaat dan wel kracht van uit. Een kracht die helend inwerkt op geest en

lichaam, maar wat dat exact uitwerkt bij mensen, dat moeten we niet van te voren willen uittekenen.

Als we toch eens wat meer zouden geloven in de kracht van het vertrouwen. Er zijn in de loop van de geschiedenis velen geweest die de kracht hiervan ervaren hebben.

Aangestoken door de boodschap van Jezus hebben zij de moed opgevat om hun problemen aan te pakken en iets te doen aan het lijden in de wereld. Dat gaat van de anonieme alcoholist tot de wereldwijd bekende nobelprijswinnaar. Als je biografieën of autobiografieën leest van zulke mensen, dan kom je onder de indruk van de kracht van het geloof. Ik zou jonge mensen, maar ook oudere mensen willen aanraden: lees eens de levensverhalen van mensen als Franciscus, Florence Nightingale, Dietrich Bonhoeffer, Moeder Teresa, Martin Luther King, Nelson Mandela. Dan zie je hoe een echte gefundeerde levensovertuiging, voortkomend uit geloof, hoop en liefde, doorwerkt in mensen. En hoe zij daardoor de kracht krijgen om licht te brengen in een wereld van duisternis. Zulke mensen gaan zelf soms ook door diepe dalen. Niets menselijks is hun vreemd en door de tegenstand die zij te verduren krijgen is hun leven soms heel erg moeilijk. Sommigen worden zelfs tot martelaren en sterven voor hun geloof. Maar zo was het ook met Jezus. Ook met hem leek het op een gegeven moment definitief afgelopen. Maar pasen leert ons, dat het doorging met zijn verhaal. En het gaat nog steeds door. Hij leeft voor altijd en geeft ons kracht en moed. Ja, hij wijst ons ook wel eens terecht, als we ons wentelen in onze onmacht en anderen of God de schuld geven van ons falen. Maar we hebben soms ook een terechtwijzing nodig. Hij is de leraar waar Jesaja over sprak, toen hij zei: God zal jullie een leraar geven en die zal je de weg wijzen.

Laten we daarom in ons persoonlijk leven honderd procent rekening houden met de kracht van het geloof, zonder in illusies te vervallen. Laten we ons toevertrouwen aan die geestelijke werkelijkheid die Jezus Vader noemde. Laten we vanuit dat vertrouwen ons leven leiden, onze problemen aanpakken, en een nieuwe levensstijl ontwikkelen. Een levensstijl waarin stress, oppervlakkigheid, gedachteloos consumeren, milieubederf en schaamteloze verrijking ten koste van de armen bestreden worden. En laten we vanuit die geesteshouding bidden voor onze politieke leiders en hen aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Want de wereld is te mooi om die over te laten aan ongelooft.

Amen

Smeekgebed

U die ons geschapen hebt om uw bondgenoten te zijn, ontferm u over ons, want wij staan vaak aan de kant en hebben te weinig vertrouwen om Jezus te volgen op zijn weg in de wereld.

U die mensen roept om leiding te geven aan scholen, bedrijven, kerken of landen, ontferm u over onze leiders, die soms te weinig hoop en moed hebben om problemen echt aan te pakken.

U die uit alle volken een gemeente roept die in de geest van Christus werkt aan het heil van de wereld, ontferm u over uw kerk die zich vaak te klein en te zwak vindt om echt iets uit te dragen dat mensen vrede brengt.

In naam van Christus geloven wij dat u met ons mensen doorgaat op steeds nieuwe wijze in de richting van uw rijk van vrede. Daarom roepen en zingen wij samen